

Szigorlat az osztatlan tanár szakosoknak (általános iskolai tanárképzésben) Nyelvészet

I. Témakör: Leíró nyelvtan

1. A magyar magánhangzó-harmónia és a hangtani hasonulások jellegzetességei

KASSAI ILONA (1998): A beszédlánc fonetikai jelenségei. In: Kassai Ilona: *Fonetika*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 169–191.

SIPTÁR PÉTER (2006): Hangtan. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *A magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 30–40.

2. A magyar szófaji rendszer és a toldalékmorfémák vitatott kérdései

KENESEI ISTVÁN (2000): Szavak, szófajok, toldalékok. In: Kiefer Ferenc (szerk.) *Strukturális magyar nyelvtan, Morfológia*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 75–136.

KENESEI ISTVÁN (2016): A szófaj fogalmáról és meghatározásáról. In: Kas Bence (szerk.): *„Szavad ne feledd!” Tanulmányok Bánréti Zoltán tiszteletére*. Budapest: MTA NYTI, 81–92.

T. SOMOGYI MAGDA (2000): *Toldalékrendszerezésünk vitás kérdései*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

3. A magyar egyszerű mondat szórendi lehetőségei generatív keretben

ALBERTI GÁBOR (2006): *A magyar mondatelmélete és gyakorlata generatív megközelítésben III. A háttérelmélet*. Budapest: HEFOP Bölcsész Konzorcium, 37–99.

ALBERTI GÁBOR–MEDVE ANNA (2002/2005): *Generatív grammatikai gyakorlókönyv I. Szabályok és magyarázatok*. Budapest: Janus/Books. II–VI. fejezetek

4. A magyar összetett mondat típusai generatív generatív keretben

ALBERTI GÁBOR (2006): *A magyar mondatelmélete és gyakorlata generatív megközelítésben III. A háttérelmélet*. Budapest: HEFOP Bölcsész Konzorcium, 99–122.

ALBERTI GÁBOR – MEDVE ANNA (2002/2005): *Generatív grammatikai gyakorlókönyv I. Szabályok és magyarázatok*. Budapest: Janus/Books. VII–VIII. fejezetek

5. A szöveg fogalmának értelmezései; elemzési szempontok

DE BEAUGRANDE, R.-DRESSLER, W. (2000): *Bevezetés a szövegnyelvészetbe*. Budapest: Corvina.

PETŐFI S. JÁNOS (2004): A szöveg fogalmának, valamint megformáltságának értelmezése. In: *A szöveg mint komplex jel*. Budapest: Akadémiai, 27–70.

II. Témakör: Alkalmazott nyelvészet

6. A nyelvészajátítás elméletei, szakaszai

BARTHA CSILLA (1999): Az egyéni kétnyelvűség. In: *Uő: A kétnyelvűség alapkérdései*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 160–196.

GÓSY MÁRIA (2005): *Pszicholingvisztika*. Budapest: Osiris, 6. fejezet

PLÉH CSABA – LUKÁCS ÁGNES (2014): *Pszicholingvisztika 1–2*. Magyar pszicholingvisztikai kézikönyv. Budapest: Akadémiai Kiadó, 445–568.

7. A szociolingvisztika egyik kiemelt kutatási területe

Cseresnyési László (2004): *Nyelvek és stratégiák*. Budapest: Tinta.

Kiss Jenő (1995): *Társadalom és nyelvhasználat. Szociolingvisztikai alapgagalmak*. Budapest: N. Tankönyvkiadó.

Szépe György (2001): *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. Pécs: Iskolakultúra. Iskolakultúra-könyvek 7.

Wardhaugh, R. (1995): *Szociolingvisztika*. Budapest: Osiris. Budapest.

8. A stilisztika egyik kiemelt kérdésköre (a stíluselemzés típusai; a stílusrétegek; az egyes nyelvi szintek stíluseszközei; konnotáció; metaforakutatások)

KÖVECSES ZOLTÁN (2005): *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Typotex, Budapest.

SZIKSZAINÉ NAGY IRMA (2007): *Magyar stilisztika*. Osiris, Budapest.

TOLCSVAI NAGY GÁBOR (1996): *A magyar nyelv stilisztikája*. N. Tankönyvkiadó, Budapest.

9. A retorika interdiszciplináris kapcsolatrendszere

ACZÉL PETRA (2009): *Új retorika*. Kalligram, Pozsony, 15–75.

10. Az alkalmazott nyelvészet valamely (további) szakterületének bemutatása (pl. fordítástudomány, kontrasztív nyelvészet, nyelvpedagógia, mérés-értékelés stb.)

BALÁZS GÉZA (szerk.) (2011): *Nyelvészetről mindenkinek*. Inter, Budapest.
BÁRDOS JENŐ (2000): *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata*. N. Tankönyvkiadó, Budapest.
BÁRDOS JENŐ (2002): *Az idegen nyelvi mérés és értékelés elmélete és gyakorlata*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
FODOR ISTVÁN (2001): *Mire jó a nyelvtudomány?* Balassi, Budapest.
KÁRPÁTI ESZTER (szerk.) (2003): *Szöveggyűjtemény az alkalmazott nyelvészet tanulmányozásához*. Aula, Budapest.
KLAUDY KINGA (1994): *A fordítás elmélete és gyakorlata*. Scholastica, Budapest.
SZÉPE GYÖRGY (2011): *A folyton megújuló nyelvészet*. Szerk.: Terts István. Tinta, Budapest.
SZÚCS TIBOR (2006): A kontrasztív nyelvészet szerepe a magyar mint idegen nyelv tanításában. In: Hegedűs Rita – NÁDOR ORSOLYA (szerk.): *Magyar nyelvmester*. Tinta, Budapest. 97–111.
stb.

III. Témakör: Finnugor és magyar nyelvtörténet

11. Egy szabadon választott uráli nyelvcsaládba tartozó nép hagyományos és mai anyagi és szellemi kultúrája

CSEPREGI MÁRTA (szerk.) (1998): *Finnugor kalauz*. Budapest: Panoráma
CSEPREGI MÁRTA (1986): *A finn mint rokon nyelv*. Budapest: Tankönyvkiadó
KEREZSI ÁGNES (2008): *Az uráli népek néprajza*. Piliscsaba: Pázmány Péter Katolikus Egyetem

12. A magyar szókészlet eredete.

BERECZKI GÁBOR (1998): *A magyar nyelv finnugor alapjai*. Budapest: Tankönyvkiadó.
HAJDÚ PÉTER (1966): *Bevezetés az uráli nyelvtudományba*. Budapest: Tankönyvkiadó.
HAJDÚ PÉTER (1981): *Az uráli nyelvészet alapkérdései*. Tankönyvkiadó: Budapest.
KISS JENŐ – PUSZTAY FERENC (2005): *Magyar nyelvtörténet*. Budapest: Osiris Kiadó.
Uráli Etimológiai Adatbázis: <http://www.uralonet.nytud.hu/>

13. A Halotti beszéd és könyörgés vagy az Ómagyar Mária-siralom nyelvtörténeti elemzése

DÖMÖTÖR ADRIENNE (2006): *Régi magyar nyelvemlékek (A kezdetektől a XVI. század végéig)*. Budapest: Akadémiai kiadó.
MÉSZÖLY GEDEON (1982): *Népünk és nyelvünk. Válogatott tanulmányok*. Válogatta, szerkesztette Szathmári István. Budapest: Gondolat Kiadó, 348–495.

14. A magyar nyelv névszói szuffixumainak kialakulása

HAJDÚ PÉTER (1966): *Bevezetés az uráli nyelvtudományba*. Budapest: Tankönyvkiadó, 117–136.
HAJDÚ PÉTER (1981): *Az uráli nyelvészet alapkérdései*. Budapest: Tankönyvkiadó, 136–153.
KISS JENŐ – PUSZTAY FERENC (2005): *Magyar nyelvtörténet*. Budapest: Osiris Kiadó.
Második rész. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *A magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 315–437.

15. A magyar nyelv igei szuffixumainak kialakulása

HAJDÚ PÉTER (1966): *Bevezetés az uráli nyelvtudományba*. Budapest: Tankönyvkiadó, 136–144.
HAJDÚ PÉTER (1981): *Az uráli nyelvészet alapkérdései*. Budapest: Tankönyvkiadó, 153–163.
KISS JENŐ – PUSZTAY FERENC (2005): *Magyar nyelvtörténet*. Budapest: Osiris Kiadó.
Második rész. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *A magyar nyelv*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 315–437.